

24.1.2022

484/00.04.03/2021

Ympäristöministeriö
Lausuntopalvelu.fi

Lausuntopyyntönnö 8.12.2021 Dnro VN/16951/2020

Lausunto keskipitkän aikavälin ilmastopoliittikan suunnitelmasta / Ympäristöministeriö

Lausunto: Pohjois-Karjalan maakuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua suunnitelman sisällöstä ja lausuu suunnitelmasta alla olevien alaotsikoiden alle

1. Suunnitelman tavoitteet

Ilmastosuunnitelma koskee ns. taakanjakosektoria eli päästökaupan ulkopuolisia sektoreita maankäyttösektoria lukuun ottamatta. Suunnitelman piiriin kuuluvat siten liikenteen, maatalouden, rakennusten erillislämmityksen, työkoneiden, jätehuollon ja F-kaasujen päästöt sekä päästökaupan ulkopuolisen teollisuuden ja muun energiankäytön päästöt. Suunnitelman tavoite vähentää kasvihuonekaasupäästöjä (KHK-päästöt) 50 % vuoteen 2030 mennessä on kannatettava. Pohjois-Karjala on Hinku-maakunta ja siten sitoutunut tavoittelemaan 80 % päästövähennyksiä vuoteen 2030 mennessä eli maakunnan tavoite on Suomen tavoitetta tässä tiukempi. Vertailuvuosi on näissä tavoitteissa erilainen, KAISU tavoitteiden toteutumista verrataan vuoteen 2005 kun Hinku-tavoitteiden vertailuvuosi on 2007. Tämä tulee aiheuttamaan hieman epätasaisuutta tulosten vertaamiseen keskenään.

Suunnitelmassa esitetyn perusskenaarion toimet eivät riitä toteuttamaan asetettua tavoitetta, joten siinä esitetään myös lisätoimia, jotka tukevat tavoitteen saavuttamista. Lausunto koskee näitä lisätoimia. Näiden toimien määrittelyssä on pyritty hyväksyttävyyteen ja kustannustehokkuuteen.

2. Liikenteeseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

X Yhdyn tämän osa-alueen esitettyihin lisätoimiin

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää vähemmän ilmastotoimia

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Liikenteen KHK-päästöille on asetettu 50 % vähennystavoite. Tämän saavuttaminen vaatii monipuolisia toimenpiteitä. Esitetyt biopolttoaineiden jakeluvuorituksen nosto, biokaasun ja sähköautoilun, sekä niiden tueksi jakeluverkoston kehittäminen ovat Pohjois-Karjalan kannalta mahdollisia. Pohjois-Karjalaan on suunnitteilla uusia liikennebiokaasun tuotantolaitoksia ja jakeluasemia. Huolena on kuitenkin biokaasun liikennekäytön osalta erityisesti kaasukäyttöisten henkilöautojen saatavuus tulevaisuudessa, sillä polttomoottorikäyttöisten autojen valmistuksesta ollaan luopumassa. Sen sijaan raskaan liikenteen puolella ja työkoneissa biokaasu voi toimia vielä pitkään siirtymävaiheen polttoaineena.

Samoin kaupunkialueiden joukkoliikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn kehittäminen ovat hyviä tavoitteita. Samoin etätyömahdollisuuksien kehittäminen on maakunnalle mahdollisuus ja tavoite, joka täällä on jo tunnustettu ja jota edistetään. Pohjois-Karjala on harvaan asuttu, pitkien välimatkojen maakunta, jonka asukkaiden ikärakenne ja tulotaso rajoittavat liikenteen kehittämisen

24.1.2022

484/00.04.03/2021

mahdollisuuksia. Yksityisautoilun määrän kasvun pysäyttäminen 2020 luvun tasolle ja yksityisen autokannan voimakas uusiminen (erityisesti sähköautojen hinta) ovat tämän vuoksi maakunnassa haasteellisia. Uusille käyttövoimille suunnattuja tukia tulisi jatkossa suunnata enemmän alueille, joilla henkilöauto on käytännössä ainoa vaihtoehto arkiliikkumiselle. Harvan asutuksen vuoksi myös joukkoliikenteen kokonaisvaltainen kehittäminen kustannustehokkaasti on haasteellista erityisesti Joensuun kaupunkiseudun ulkopuolella.

3. Maataloutteen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

X Yhdyn tämän osa-alueen esitettyihin lisätoimiin

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää vähemmän ilmastotoimia

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Ruuantuotannon turvaaminen Suomessa on ehdottomasti pidettävä mukana näitä lisätoimia toteutettaessa. Pohjois-Karjala on sitoutunut noudattamaan Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelma 2020–2027 mukaisia toimenpiteitä maatalouden ilmastokestävyyden turvaamiseksi ja kehittämiseksi. Tuossa ohjelmassa esitetyt toimet ovat yhdenmukaisia KAISU:n toimenpiteiden kanssa ja tätä alueellista ohjelmaa tulisi tukea tavoitteiden saavuttamiseksi,

4. Rakennusten lisälämmitykseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Yhdyn tämän osa-alueen esitettyihin lisätoimiin

X Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää vähemmän ilmastotoimia

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Erillislämmityksen lisätoimina on KAISU:ssa fossiilisesta öljystä luopuminen. Sitä tuetaan erilaisin avustuksin ja mm. kotitalousvähennyksen avulla. Öljyvapaa Pohjois-Karjala on ollut Pohjois-Karjalan tavoitteena ensimmäisestä ilmasto- ja energiaohjelmasta (julkaistu 2011) lähtien. Ohjelma uusittiin vuonna 2020. Lisäksi maakuntaan on laadittu tiekartta öljyvapaan Pohjois-Karjalan (2017) saavuttamiseksi vuoteen 2040 mennessä. Tämä lisätavoite kaipaisi uusia toimia, joilla voitaisiin järkevöittää ja tukea myös uusiutuvan energian lisäämistä tämänhetkistä tehokkaammin.

5. Työkoneisiin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

X Yhdyn tämän osa-alueen esitettyihin lisätoimiin

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää vähemmän ilmastotoimia

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Ei lausuttavaa.

6. Jätehuoltoon suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

X Yhdyn tämän osa-alueen esitettyihin lisätoimiin

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää vähemmän ilmastotoimia

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

24.1.2022

484/00.04.03/2021

Esitetyt lisätoimet kierrätyksen tehostamisesta ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen kehittämistä ovat erittäin hyviä ja kannatettavia toimia. Varsinkin jälkimmäinen tulee kuitenkin edellyttämään tutkimuksen tukemista ja tulosten tehostettua siirtämistä käytäntöön.

7. F-kaasuihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

X Yhdyn tämän osa-alueen esitettyihin lisätoimiin

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää vähemmän ilmastotoimia

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Ei lausuttavaa.

8. Teollisuuden ja muihin päästöihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

X Yhdyn tämän osa-alueen esitettyihin lisätoimiin

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää vähemmän ilmastotoimia

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Polttoon perustumattomaan uusiutuvaan energiaan siirtyminen vaatii vähintään 10 vuoden siirtymäajan, jotta näihin energialähteisiin perustuva teknologia saadaan kehitettyä ja hinnaltaan mahdolliseksi toteuttaa. Siihen asti on verotuksessa ja tuissa otettava huomioon, ettei polttoon perustuvan energian kuluttajahinnat nouse kohtuuttomasti.

9. Kuntien ja alueiden ilmastotyöhön suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

X Yhdyn tämän osa-alueen esitettyihin lisätoimiin

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää vähemmän ilmastotoimia

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Alueiden ja kuntien ilmastotyö liittyy kaavoitukseen ja maankäytön ratkaisuihin, julkisiin hankintoihin, liikennesuunnitteluun ja lämmitystaparatkaisuihin. Kaavoituksessa tulee varautua kestäviin maankäyttöratkaisuihin sekä kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen. Maakuntatasolla asia tulee huomioida aluerakenteen näkökulmasta, jota edelleen edistetään kuntien omalla yhdyskuntarakenteen tasolla, erityisesti yleiskaavoituksen keinoin.

Maakunta on osaltaan mukana kehittämässä ilmastokestävää kaavoitusta ja uusimassa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa fossiilittoman liikenteen kehittäminen on keskeisessä asemassa. Samoin jo edellä mainittu tavoite öljyvapaaseen maakuntaan tukee lämmitystaparatkaisujen osalta siirtymistä uusiutuviin vaihtoehtoihin. Uusi maakuntaohjelma toimii kaikkia sidosryhmiä ohjaavana työkaluna tässä asiassa. Alueiden rooli on hakea ja toteuttaa kullekin alueelle sopivimpia ja vaikuttavimpia ilmastoratkaisuja.

10. Kulutuksen hiilijalanjälkeen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

X Yhdyn tämän osa-alueen esitettyihin lisätoimiin

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää vähemmän ilmastotoimia

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

24.1.2022

484/00.04.03/2021

Ei lausuttavaa.

11. Julkisiin hankintoihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

X Yhdyn tämän osa-alueen esitettyihin lisätoimiin

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää vähemmän ilmastotoimia

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Ei lausuttavaa.

12. Muihin poikkisektoreihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

X Yhdyn tämän osa-alueen esitettyihin lisätoimiin

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää vähemmän ilmastotoimia

Kierto- ja biotaloudella on merkittävä rooli ilmastokestävyyden tavoitteen toteuttamisessa. Resurssitehokkuus ja luonnonvarojen kestävä käyttö yhdessä jalostusarvon nostamisen kanssa ovat maakunnan omien tavoitteiden mukaisia ja niiden toteuttaminen on Pohjois-Karjalalle tärkeää. Tässä erinomaisena perustana on maakunnassa tehtävä kansainvälisesti tunnustettu tutkimus sekä monipuolinen koulutustarjonta kaikilla koulutustasoilla.

13. Toimenpideohjelma tavoitteiden saavuttamiseksi

X Yhdyn tämän osa-alueen esitettyihin lisätoimiin

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää vähemmän ilmastotoimia

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Ei lausuttavaa edellisten kohtien lisäksi.

14. Suunnitelman ympäristö, talous ja sosiaaliset vaikutukset

Suunnitelman monet toimet perustuvat sähköistymiseen ja sähkön käytön lisäämiseen. Näiden osalta tulee erityisesti kiinnittää huomiota siihen, että alueiden välillä on isoja eroja vaikkapa tuulivoiman suhteen. Pohjois-Karjalassa ei toistaiseksi ole ollut mahdollisuutta tuulivoiman hyödyntämiselle. On oltava huolellinen, että alueiden välinen tasa-arvo toteutuu. Tämä koskee erityisesti liikenteen sähköistämisen tavoitteita. Lisäksi on kiinnitettävä yleisesti huomiota siihen mistä tarvittava lisäsähkö saadaan. Esimerkiksi maakaasun käyttö ei ole hyväksyttävää, sillä se on fossiilinen raaka-aine, vaikka sen käyttäminen onkin lähes päästötöntä. Sähköntarpeen lisäys tulee olemaan niin merkittävä, että käytettävillä lähteillä tulee olemaan iso merkitys alueellisen ilmastokestävyyden ja -tasa-arvon toteutumisessa Suomessa. Seuranta- ja indikaattoritiedoista, joilla suunnitelman toteutumista arvioidaan, on toivottavaa välittää aluekohtaista tietoa alueille.

15. Muita huomioita

Ei lausuttavaa

16. Voiko organisaationi edistää ilmastosuunnitelman tavoitteiden saavuttamista

X Kyllä

Ei

24.1.2022

484/00.04.03/2021

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Maakuntahallitus

Markus Hirvonen
maakuntajohtaja

Jarmo Heiskanen
va. hallinto- ja talousjohtaja

Lisätietoja:
Metsä- ja ilmastoasiantuntija Sari Pitkänen
sari.pitkanen@pohjois-karjala.fi
puh. 040 518 6326